



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

การพัฒนากฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษ

ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558

A DEVELOPMENT OF LAW CONCERNING ON PENALTIES

UNDER THE COSMETIC ACT B.E. 2558 (2015)

อภิชนา อันปัญญา*

Apichaya Unpanya*

นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตชลบุรี

Master of Laws, Criminal Law and Criminal Justice, School of Law,

Sripatum University-Chonburi Campus

*Corresponding Author e-Mail: apichaya.unp@gmail.com

(Received: 2024, March 30; Revised: 2024, June 14; Accepted: 2024, June 29)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดให้ความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีสามารถเปรียบเทียบปรับได้ ปัญหาการไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตราย และปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอมตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัยและบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และหลักกฎหมายไทย แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปผลและเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ผลการศึกษาพบว่ากรณีที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 มาตรา 90 กำหนดให้ความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีสามารถเปรียบเทียบปรับได้นั้นก่อให้เกิดปัญหาผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อโทษที่กฎหมายกำหนด เพราะความผิดเหล่านี้สามารถเปรียบเทียบปรับได้ ดังกรณีความผิดฐานผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย รับจ้างผลิตหรือขายเครื่องสำอางไม่ปลอดภัยในการใช้หรือเครื่องสำอางปลอมตาม มาตรา 72 และมาตรา 75 ซึ่งกำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ไม่เกินหนึ่งปีย่อมสามารถเปรียบเทียบปรับได้ นอกจากนี้ปัญหาการไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตราย และการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอมพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ไม่ได้



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

บัญญัติฐานความผิดไว้ จึงต้องอาศัยบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 56/3 กำหนดไว้ว่าต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับซึ่งเป็นการเปรียบเทียบปรับได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 62 และตามมาตรา 29/7 กำหนดให้ในกรณีผู้ประกอบการหรือได้รับแจ้งตามมาตรา 29/6 วรรคสอง มีหน้าที่ปิดป้องอันตรายหรือทำให้อันตรายของสินค้าหมดสิ้นไป ได้แก่ การแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงสินค้า หรือเปลี่ยนสินค้า เรียกคืนสินค้าและชดใช้ราคาสินค้า เก็บสินค้าออกจากตลาด กรณีดังกล่าวจึงพบว่าไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายที่กำหนดเพื่อคุ้มครองและป้องกันอันตรายต่อสุขภาพร่างกาย ซึ่งจะนำไปรวมไว้กับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) เช่นเดียวกับ สินค้าอื่น ๆ ไม่ได้

จากการศึกษาขอเสนอแนะว่าควรกำหนดบทลงโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 มาตรา 90 ไม่ให้รวมถึงความผิดที่มีโทษจำคุกหรือโทษจำคุกและปรับด้วย เพื่อไม่ให้เปรียบเทียบปรับได้ และกำหนดนิยาม ความหมายของคำว่า “เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรง” และ “เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ไม่ร้ายแรง” และกำหนด ระยะเวลากรณีผู้ประกอบการแจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ล่าช้า และกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนเครื่องสำอางที่ ไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอม โดยแบ่งประเภทตามระดับความเสี่ยงของสุขภาพ และกำหนดระยะเวลาการ แจ้งการเรียกคืนและระยะเวลาในการดำเนินการเรียกคืน และเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับโทษทางแพ่งและ ค่าเสียหายเชิงลงโทษมาใช้เพื่อเยียวยาความเสียหายแก่ผู้ใช้หรือผู้บริโภคเครื่องสำอางไว้เป็นการเฉพาะก็จะทำให้ พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 มีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: บทกำหนดโทษ; เครื่องสำอาง

ABSTRACT

This research aims to study the defining offense that is punishable by imprisonment not exceeding one year and can be fined, problems of not reporting adverse events regarding dangerous cosmetics and problems of determining the criteria for recalling the unsafe cosmetics or fake cosmetics according to the Cosmetics Act, B.E. 2558 (2015) Using document research methods by studying, researching and analyzing information from books, articles, research and related legal provisions. By studying and comparing with the principles of international law, foreign law and principles of Thai law. After that analyzed and summarize the results and suggest guidelines and measures to solve such problems.



From the study, it was found that the Cosmetics Act. B.E. 2558 (2015), Section 90, determining for offense that is punishable by a fine, or offense having punishment of imprisonment for not over one year, can be fined, caused the problems that offender is not afraid of punishment prescribed by laws because these offenses can be fined, for example, the cases of offense of producing for selling, or importing for selling, having hire contract for production or selling unsafe cosmetics when the cosmetics are used, or counterfeit cosmetics under Section 72 and Section 75 which have punishment of imprisonment for not exceeding one year can be fined. Furthermore, the problems of not reporting adverse events regarding dangerous cosmetics and problems of determining the criteria for recalling the unsafe, or fake cosmetics, the Cosmetics Act, B.E. 2558 (2015) does not prescribe the basis of offense. Therefore it needs to use the provisions of the Consumer Protection Act (No. 4), B.E. 2562 (2019), Section 56/3, determining that the punishment is imprisonment for not exceeding one year, or paying a fine of not exceeding two hundred thousand Baht, or both, which is the offense that can be fined, according to the Consumer Protection Act, (No. 4), B.E. 2562 (2019), Section 62 and according to Section 29/7, there is determining that in case business operator finds or is notified according to Section 29/6, Second Paragraph, the person has duty to avert danger of goods or eliminate danger of the product, including correction, change, improving the product, or exchange of the goods, recalling the product and compensating for product price, collecting products out from market. In such case, it is found that it is not consistent with the specified aim to protect and prevent hazard to health or body. It cannot be included in the Consumer Protection Act (No. 4), B.E. 2562 (2019) like other products.

From the study, it is recommended that penalty should be prescribed under the Cosmetics Act, B.E. 2558 (2015), Section 90, so that there will not be including offenses that are punishable by imprisonment, or imprisonment and money fine, in order that there is no comparing and paying the fine. The definition of the words “severe adverse events” and “non-severe adverse events” should be defined and there should be defining of the period, in case the business operator notifies adverse events in delay. There should be defining of the criteria of recalling unsafe cosmetics or fake cosmetics. Such products should be classified according to the level of health risk and determine the period for carrying out the notification of recall of products



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

and period of recalling and adding the provisions of offense regarding civil penalty and punitive damages to be used to remedy the damage to users or consumers of cosmetics specifically. Then it will help the Cosmetics Act, B.E. 2558 (2015) to be more effective.

Keywords: Penalty; Cosmetics

บทนำ

พระบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 9-11 และ หน้า 12-14) มีบทบัญญัติในการห้ามผลิต นำเข้า หรือขาย เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ เครื่องสำอางปลอม เครื่องสำอางผิดมาตรฐาน เครื่องสำอางที่รัฐมนตรีประกาศห้าม และเครื่องสำอางที่ถูกสั่งเพิกถอนใบรับจดทะเบียน อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ยังมีความไม่ครอบคลุม ในกรณีผู้บริโภคได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้ซึ่งอาจมีส่วนผสมของสารอันตราย ซึ่งต้องห้ามใช้ตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข หรือได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องสำอางปลอมซึ่งไม่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ไม่ได้มีบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอางที่กำหนดแนวทางในการดำเนินการของผู้ประกอบธุรกิจเพื่อเยียวยาความเสียหายและเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคอย่างเพียงพอ จึงต้องอาศัยการเทียบเคียงกฎหมายกับพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) (2562, หน้า 9) เป็นกฎหมายทั่วไป โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคมีบทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคดีด้านความปลอดภัย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภคด้านความปลอดภัยในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ไม่ได้มุ่งใช้กับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางโดยเฉพาะ การนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้กับกรณีเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอม อาจทำให้ผู้บริโภคไม่ได้รับความคุ้มครองที่เหมาะสมเพียงพอ จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยมีปัญหาและข้อกฎหมายที่ควรศึกษาและแก้ไข ดังนี้

ประการแรก ปัญหาการกำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 มาตรา 90 (2558, หน้า 19) โดยเฉพาะกรณีการห้ามมิให้ผู้ใดผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย รับจ้างผลิตหรือขายเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยในการใช้หรือเครื่องสำอางปลอมตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 21) มาตรา 72 และมาตรา 75 บทบัญญัติเหล่านี้กำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ไม่เกินหนึ่งปีย่อมสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตาม มาตรา 90 ส่งผลให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับ เพราะเมื่อกระทำความผิดแล้วย่อมสามารถเปรียบเทียบปรับได้และให้ถือว่าคดีอาญาเล็กน้อย ทั้งที่ความผิดฐานดังกล่าวเป็นความเสียหายต่อสาธารณะที่เป็นอันตรายต่อผู้ใช้เครื่องสำอางโดยตรง และเป็นความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั่วไป นอกจากนั้น



ผู้กระทำความผิดมักเป็นผู้ประกอบกิจการรายใหญ่ที่มีศักยภาพที่จะสามารถชำระค่าปรับตามกฎหมายได้ จึงไม่เกรงกลัวต่อบทกำหนดโทษของกฎหมาย

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษฐานไม่แจ้งเหตุการณไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตราย การที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 20-23) เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ไม่ได้กำหนดเรื่องดังกล่าวไว้ จึงต้องนำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) (2562, หน้า 12-14) เป็นกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับ ตามมาตรา 29/6 กำหนดว่าในกรณีผู้บริโภคได้รับอันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง อันเป็นผลจากการใช้ตามปกติซึ่งอาจคาดหมายได้ว่าอาจเกิดขึ้นได้ กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะต้องมีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 เป็นการเฉพาะ เพราะเครื่องสำอางนั้นมีผลกระทบต่อสุขภาพร่างกายอย่างรวดเร็วมากกว่าสินค้าอื่น ๆ ที่จะนำไปรวมบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) นอกจากนี้ฐานความผิดกรณีไม่แจ้งเหตุการณไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตรายได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) (2562, หน้า 26) มาตรา 56/3 กำหนดไว้ว่ากรณีการไม่แจ้งเหตุการณไม่พึงประสงค์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และโทษดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 62 (2562, หน้า 27) จึงเห็นว่าไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดเพื่อคุ้มครองและป้องกันอันตรายต่อสุขภาพร่างกายที่อาจเกิดขึ้นได้

ประการที่สาม ปัญหาการกำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัย หรือเครื่องสำอางปลอม การที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 12-14) ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนผลิตภัณฑ์กรณีเครื่องสำอางไม่ปลอดภัย หรือเครื่องสำอางปลอมไว้ แต่หลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/7 (2562, หน้า 14) กำหนดให้ในกรณีผู้ประกอบการหรือได้รับแจ้งตามมาตรา 29/6 วรรคสอง ว่าสินค้าที่ตนผลิต ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ขายหรือมีไว้เพื่อขายสินค้าที่เป็นอันตราย ผู้ประกอบการนั้นต้องดำเนินการ เพื่อป้องกันการอันตรายหรือทำให้อันตรายของสินค้าหมดสิ้นไป ได้แก่ การแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงสินค้า หรือเปลี่ยนสินค้า เรียกคืนสินค้าและخذใช้ราคาสินค้า เก็บสินค้าออกจากตลาด จากมาตรการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/7 ข้างต้นเห็นว่าสามารถนำมาใช้บังคับได้โดยอนุโลมก็ตาม แต่เครื่องสำอางมิใช่สินค้าทั่วไปที่สามารถใช้วิธีแก้ไขตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/7 กำหนดไว้ได้ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในทางวิชาการกรณีการเรียก



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 (2551, หน้า 3-4) เพื่อเป็นการจัดปัญหาการตีความ จึงควรมีการปรับปรุงบทบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้นบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 จึงไม่ครอบคลุมต่อความเสียหายที่จากการใช้เครื่องสำอางอันตราย รวมทั้งการนำพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562 มาบังคับใช้แก่กรณีเครื่องสำอางอันตราย ก็ไม่ได้เหมาะสมกับสภาพหรือลักษณะของสินค้าประเภทดังกล่าว เท่าที่ควร จึงสมควรได้รับการปรับปรุงกฎหมาย เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558
2. เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558
3. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และกฎหมายไทยเกี่ยวกับบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558
4. เพื่อให้ได้มาซึ่งบทวิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558
5. เพื่อให้ได้มาซึ่งบทสรุปและข้อเสนอแนะในการพัฒนาบทกำหนดโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558

สมมติฐานของการวิจัย

การกำหนดบทลงโทษตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ยังไม่มีความเหมาะสมต่อการควบคุมการผลิตหรือนำเข้าเพื่อขาย รั้งจ้างผลิตหรือขายเครื่องสำอางที่เป็นเครื่องสำอางไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอม รวมทั้งมีมาตรการต่าง ๆ ที่จะต้องอาศัยหลักกฎหมายควบคุมสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ประเภทอื่น ๆ โดยมิได้จำแนกควบคุมไว้เป็นการเฉพาะ ดังเช่นพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ. 2562) หรือพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 จึงต้องมีการกำหนดบทลงโทษที่เหมาะสมและมีบทบัญญัติควบคุมเครื่องสำอางไว้เป็นการเฉพาะ



วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเอกสาร โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และบทบัญญัติทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายต่างประเทศ และหลักกฎหมายไทย แล้วนำมาวิเคราะห์ สรุปผลและเสนอแนะแนวทางและมาตรการแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการกำหนดให้บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตาม มาตรา 90 ส่งผลให้ความผิดฐานผลิตเพื่อขาย นำเข้าเพื่อขาย รับจ้างผลิตหรือขายเครื่องสำอางไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอมตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 มาตรา 72 และมาตรา 75 ซึ่งบทบัญญัติเหล่านี้กำหนดอัตราโทษจำคุกไว้ไม่เกินหนึ่งปีย่อมสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตามมาตรา 90 นั้น ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่อโทษที่จะได้รับเพราะเมื่อกระทำความผิดแล้วย่อมสามารถเปรียบเทียบปรับได้และให้ถือว่าคดีอาญาเล็กน้อย นอกจากนี้ความผิดฐานดังกล่าวเป็นความเสียหายต่อสาธารณะและเป็นความเสียหายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนทั่วไป อีกทั้งผู้กระทำความผิดมักเป็นผู้ประกอบกิจการรายใหญ่ที่มีศักยภาพที่จะสามารถชำระค่าปรับตามกฎหมายได้จึงไม่เกรงกลัวต่อบทกำหนดโทษของกฎหมาย

2. ปัญหาการบทกำหนดโทษฐานไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตราย การที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ไม่ได้บัญญัติความผิดฐานไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตรายไว้ แต่พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/6 ได้บัญญัติไว้ในกรณีผู้บริโภคได้รับอันตรายจากการใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง อันเป็นผลจากการใช้ตามปกติซึ่งอาจคาดหมายได้ว่าอาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 เป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการควบคุมผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง ถ้าหากว่าบทบัญญัติในเรื่องใดไม่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว ต้องนำบทบัญญัติในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปมาใช้บังคับ นอกจากนี้ฐานความผิดกรณีไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตรายได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 56/3 กำหนดไว้ว่ากรณีการไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และโทษดังกล่าวสามารถเปรียบเทียบปรับได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 มาตรา 62 จึงเห็นว่าไม่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดเพื่อคุ้มครองและป้องกันอันตรายต่อสุขภาพร่างกายที่อาจเกิดขึ้นได้



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

3. ปัญหาบทกำหนดโทษเกี่ยวกับเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับการเรียกคืนผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนผลิตภัณฑ์กรณีเครื่องสำอางไม่ปลอดภัย หรือเครื่องสำอางปลอมไว้ แต่หลักการดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) ตามมาตรา 29/7 กำหนดให้ในกรณีผู้ประกอบการหรือได้รับแจ้งตามมาตรา 29/6 วรรคสอง ว่าสินค้าที่ตนผลิต ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักร ขายหรือมีไว้เพื่อขายสินค้าที่เป็นอันตราย ผู้ประกอบการนั้นต้องดำเนินการเพื่อป้องกันอันตรายหรือทำให้อันตรายของสินค้าหมดสิ้นไป ได้แก่ การแก้ไข เปลี่ยนแปลง ปรับปรุงสินค้า หรือเปลี่ยนสินค้า เรียกคืนสินค้าและชดใช้ราคาสินค้า เก็บสินค้าออกจากตลาด จากมาตรการตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/7 อย่างไรก็ตามเครื่องสำอางเป็นสินค้าที่มีแตกต่างจากสินค้าประเภทอื่น จึงจำเป็นต้องมีการบทยุติควบคุม โดยเฉพาะเป็นพิเศษ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของประเทศไทยและต่างประเทศ ประกอบกับการศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 46 (2560, หน้า 12) ได้บัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภค และมาตรา 77 ที่บัญญัติให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็นและยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า โดยอภิปรายได้ว่า

1. บทบัญญัติตามมาตรา 90 แห่งพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 23) กำหนดให้ความผิดที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียวหรืออัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี สามารถเปรียบเทียบปรับได้นั้น ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของประเทศญี่ปุ่น (ออนไลน์, 2503) กำหนดความผิดฐานขาย จัดหา จัดเก็บ หรือแสดงเพื่อวัตถุประสงค์ในการขายหรือการจัดหาเครื่องสำอางที่ประกอบไปด้วยสารอันตราย รวมถึงเครื่องสำอางปลอมที่ผลิตในโรงงานผลิตที่ไม่ได้รับการรับรอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 3,000,000 เยน หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 84 ในขณะที่กฎหมายเครื่องสำอางในสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาตรา 13 (ออนไลน์, 2550) กำหนดโทษในความผิดฐานนำเข้า จัดหา หรือจัดให้มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่ไม่บริสุทธิ์ ให้ลงโทษปรับไม่เกิน 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ และความผิดฐานนำเข้า จัดหา หรือจัดให้มีการนำเข้าผลิตภัณฑ์สุขภาพที่มีการปลอมปน ลอกเลียนแบบ หรือถูกดัดแปลง ให้ลงโทษปรับไม่เกิน 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้น รัฐควรปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวกับเครื่องสำอางในประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐสิงคโปร์ที่มีการกำหนดโทษปรับและจำคุก โดยไม่ได้กำหนดบทบัญญัติยกเว้นให้สามารถทำการเปรียบเทียบได้ เพื่อให้การลงโทษอาญาเหมาะสมกับสภาพ



ความผิดและสอดคล้องกับสภาพทางสังคม สอดคล้องกับ ปิยพร ทวงเกียรติวุฒิ (2565, หน้า 103) ที่ศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมเครื่องสำอางผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ พบว่าสนับสนุนการปรับปรุงบทกำหนดโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

2. การที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 ไม่ได้บัญญัติความผิดและกำหนดโทษฐานไม่แจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ต่อเครื่องสำอางที่เป็นอันตรายไว้ แต่หลักการดังกล่าวสามารถนำเรื่องการแจ้งเตือนสินค้าที่เป็นอันตราย ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) มาตรา 29/6 (2562, หน้า 14) มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น เมื่อพิจารณาถ้อยคำและเจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางแห่งยุโรป มาตรา 2 ได้กำหนดนิยาม “ผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์” และ “ผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ร้ายแรง” และกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของประเทศญี่ปุ่น ตามมาตรา 68-9 (ออนไลน์, 2503) กำหนดให้ผู้ขายเภสัชภัณฑ์ และเครื่องสำอางจะต้องกำจัดเรียกคืน ยุติการขายและให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ดังกล่าว และใช้มาตรการที่จำเป็นอื่น ๆ เพื่อป้องกันการเกิดหรือการแพร่กระจายของอันตรายต่อสุขภาพและสุขอนามัย และมาตรา 68-10 (ออนไลน์, 2503) กำหนดให้ผู้ขายเภสัชภัณฑ์ หรือเครื่องสำอาง มีหน้าที่ต้องรายงานแก่หน่วยงานรัฐ เมื่อผู้นั้นทราบถึงการเกิดโรค ความพิการ หรือการเสียชีวิตที่สงสัยว่าจะเกิดจากผลข้างเคียงจากการใช้ยา หรือเครื่องสำอาง หรือเกิดโรคติดเชื้อใด ๆ ที่สงสัยว่าเป็นผลจากการใช้สิ่งดังกล่าว จึงควรกำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ โดยกำหนดระยะเวลาการแจ้งที่ชัดเจน ตามกฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (ออนไลน์, 2550) และรายละเอียดที่ผู้ประกอบการต้องแจ้งแก่หน่วยงานที่กำกับดูแลเครื่องสำอาง ตลอดจนกำหนดฐานความผิดแก่ผู้ประกอบการแจ้งเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ล่าช้า ตามกฎหมายเครื่องสำอางของประเทศญี่ปุ่น เพื่อป้องกันอันตรายแก่สุขภาพร่างกายแก่ผู้บริโภคซึ่งใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ก่อให้เกิดอันตราย สอดคล้องกับ ประถมภรณ์ นรสิงห์ และสุนทรีย์ บูชิตชน (2563, หน้า 166) ที่ศึกษาปัญหาทางกฎหมายและแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภคศึกษากรณีผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง พบว่าเห็นว่าควรมีมาตรการผลิตเครื่องสำอางให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน และมาตรการคุ้มครองผู้บริโภคที่ได้รับความเสียหาย

3. การที่พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 (2558, หน้า 12-14) ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเรียกคืนผลิตภัณฑ์กรณีเครื่องสำอางไม่ปลอดภัย หรือเครื่องสำอางปลอมไว้ แต่ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. 2522 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2562) ตามมาตรา 29/7 (2562, หน้า 104) ได้กำหนดหลักเกณฑ์เรื่องการเรียกคืนสินค้าที่ไม่ปลอดภัยไว้ โดยในกฎระเบียบเครื่องสำอางแห่งยุโรป ในเรื่องการกำหนดมาตรการแก้ไขและเรียกคืนผลิตภัณฑ์ มาตรา 25 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องกำหนดให้ผู้รับผิดชอบใช้มาตรการที่เหมาะสม รวมถึงการดำเนินการแก้ไข เพื่อถอนผลิตภัณฑ์ออกจากตลาด หรือการเรียกคืนผลิตภัณฑ์ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้อย่างชัดเจน และบทบัญญัติเครื่องสำอางแห่งอาเซียน มาตรา 13 (1) (2550, หน้า 19) กำหนดว่าควรมีระบบการเรียกคืนจากตลาดผลิตภัณฑ์ที่ทราบหรือสงสัยว่ามีข้อบกพร่องโดยควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินการและ



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

ประสานงานการเรียกคืนสินค้า ตามระดับความเร่งด่วนที่เหมาะสม จึงควรเพิ่มเติมบทบัญญัติในเรื่องการเรียกคืนเครื่องสำอางที่ไม่ปลอดภัยหรือเครื่องสำอางปลอม โดยแบ่งประเภทของเครื่องสำอางที่เรียกคืนตามระดับความเสี่ยงของสุขภาพ และกำหนดระยะเวลาการแจ้งการเรียกคืนและระยะเวลาในการดำเนินการเรียกคืนไว้ ตามแนวทางของกฎระเบียบเครื่องสำอางแห่งยุโรป (ออนไลน์, 2552) และบทบัญญัติเครื่องสำอางแห่งอาเซียน (ออนไลน์, 2550) ตามพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศ นอกจากนี้เพื่อคุ้มครองผู้บริโภคซึ่งได้รับอันตรายจากการใช้เครื่องสำอางในการเรียกร้องค่าเสียหาย จึงควรเพิ่มเติมบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับโทษทางแพ่งและค่าเสียหายเชิงลงโทษ ตามแนวคิดของพระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ.2551 (2551, หน้า 3-4) สอดคล้องกับ รัฐธรรมนูญ คำพิพากษา (2560, หน้า 106) ที่ศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแล ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอาง พบว่าสนับสนุนเรื่องค่าเสียหายเชิงลงโทษ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ควรยกเลิกความตามมาตรา 90 เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้บรรดาความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี สามารถเปรียบเทียบได้ โดยหากเป็นความผิดที่เป็นโทษปรับสถานเดียวควรใช้หลักการปรับเป็นพินัย และให้ความผิดที่มีโทษจำคุกและปรับ เป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้
2. ควรเพิ่มเติมบทนิยามโดยกำหนดความหมายของคำว่า “เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์” และ “เหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ร้ายแรง” และกำหนดหลักเกณฑ์การแจ้งเตือนที่เหมาะสมตามความร้ายแรง โดยหากฝ่าฝืนให้ระวางโทษจำคุกและปรับ และให้เป็นความผิดที่ไม่สามารถเปรียบเทียบได้
3. ควรเพิ่มเติมบทบัญญัติโดยกำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบธุรกิจเครื่องสำอางพบหรือได้รับแจ้งว่าผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางของตนเป็นอันตราย จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลง เรียกคืนสินค้า และแจ้งผลการดำเนินการเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการเครื่องสำอาง ตามระยะเวลาที่เหมาะสมตามความร้ายแรง หากฝ่าฝืนให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ขึ้นจำค่าสินไหมทดแทนเพื่อการลงโทษเพิ่มขึ้นตามที่ศาลเห็นสมควร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งถัดไป

ควรวิจัยเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ.2558 เพิ่มเติม เนื่องจากยังไม่มีบทบัญญัติและบทกำหนดโทษเกี่ยวกับการทดลองเครื่องสำอางในสัตว์



บรรณานุกรม

กฎระเบียบเครื่องสำอางแห่งยุโรป (ออนไลน์). (2552). เข้าถึงได้จาก:

https://health.ec.europa.eu/system/files/2016-11/cosmetic_1223_2009_regulation_en_0.pdf [2567, 12 เมษายน].

กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของประเทศญี่ปุ่น (ออนไลน์). (2503). เข้าถึงได้จาก:

<https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3213/en>. [2567, 12 เมษายน].

กฎหมายว่าด้วยเครื่องสำอางของสาธารณรัฐสิงคโปร์ (ออนไลน์). (2550). เข้าถึงได้จาก:

<https://sso.agc.gov.sg/Act/HPA2007> [2567, 12 เมษายน].

ฐิติญาณธรณ์ คำพุช. (2560). **มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมกำกับดูแลผู้ประกอบการเครื่องสำอาง** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<http://http://dspace.spu.ac.th/bitstream/123456789/8203/8/%e0%b8%9a%e0%b8%97%e0%b8%97%e0%b8%b5%e0%b9%88%204.pdf> [2567, 2 กรกฎาคม].

บทบัญญัติเครื่องสำอางแห่งอาเซียน (ออนไลน์). (2550). เข้าถึงได้จาก:

[https://www.hsa.gov.sg/docs/default-source/hprg/cosmetic-products/guidance/appendix-vi-\(asean-guidelines-for-cosmetic-good-manufacturing-practices\).pdf?sfvrsn=fbba578e_2](https://www.hsa.gov.sg/docs/default-source/hprg/cosmetic-products/guidance/appendix-vi-(asean-guidelines-for-cosmetic-good-manufacturing-practices).pdf?sfvrsn=fbba578e_2) [2567, 12 เมษายน].

ประถมาภรณ์ นรสิงห์ และสุนทรี บูชิตชน. (2563). **ปัญหาทางกฎหมายและแนวทางที่เหมาะสมสำหรับการคุ้มครองผู้บริโภคศึกษากรณีผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอาง** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PPJ/article/view/247285/168678> [2567, 2 กรกฎาคม].

ปิยพร ทวงเกียรติวุฒิ. (2565). **ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมเครื่องสำอางผ่านช่องทางพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์** (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก:

<https://repository.nida.ac.th/server/api/core/bitstreams/898d777a-e0db-46df-af6e-cec55ff7ea64/content> [2567, 2 กรกฎาคม].

พระราชบัญญัติความรับผิดต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสินค้าที่ไม่ปลอดภัย พ.ศ. 2551. (2551, 20 กุมภาพันธ์). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 125 (ตอนที่ 36 ก), หน้า 17.

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522. (2522, 4 พฤษภาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม 96 (ตอนที่ 72 ฉบับพิเศษ), หน้า 20.



วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี

ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม ถึง มีนาคม 2568

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562. (2562, 27 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 (ตอนที่ 69 ก), หน้า 96.

พระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558. (2558, 8 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 (ตอนที่ 86 ก), หน้า 5.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 134 (ตอนที่ 40 ก), หน้า 1.